

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษา ได้พบว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงขนาดพื้นที่ปลูกไปจากเดิม ซึ่งส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางขยายพื้นที่ปลูก และในด้านเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา และผู้ที่ไม่ปลูกยางพารา ส่วนใหญ่เป็นชายมีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีสถานภาพสมรสและมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา สำหรับกลุ่มที่ปลูกยางพารานั้น ส่วนใหญ่เริ่มปลูกยางได้ประมาณ 2 ปีที่ผ่านมา และมีการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการปลูกยางพารา โดยส่วนใหญ่มีรายได้จากการลงทุนปลูกยางพาราและปลูกพืชเกษตรอื่นระหว่าง 50,001-70,000 บาทเฉลี่ย/ครัวเรือน/เดือน และมีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่นระหว่าง 30,001-50,000 บาทเฉลี่ย/ครัวเรือน/เดือนสำหรับผู้ปลูกยางพาราปีที่ 8 ถึงปีที่ 10 ซึ่งเป็นปีที่สามารถสร้างผลผลิตยางเพื่อเป็นรายได้ให้แก่เกษตรกร มีจำนวนรวม 25 ราย มีรายได้ระหว่าง 50,001-70,000 บาทเฉลี่ย/ครัวเรือน/เดือนแสดงว่าเกษตรกรมีรายได้จากการลงทุนทำสวนยางพาราดีกว่ารายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ส่วนกลุ่มที่ไม่ปลูกยางพารานั้น ส่วนใหญ่จะรับราชการ ข้าราชการบำนาญ รัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรม รับจ้าง และค้าขาย โดยมีเพียงร้อยละ 28.60 ที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยปลูกพืชอื่นส่วนใหญ่มีรายได้จากอาชีพที่ไม่ใช่ด้านการเกษตร ระหว่าง 30,001-50,000 บาทเฉลี่ย/ครัวเรือน/เดือนและมีรายได้จากอาชีพด้านการเกษตรระหว่าง 50,001-70,000 บาทเฉลี่ย/ครัวเรือน/เดือน แสดงว่ารายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรดีกว่ารายได้จากการประกอบอาชีพอื่น

สำหรับกระบวนการบริหารจัดการ และการปลูกยางพารานั้น พบว่า เกษตรกรได้ดำเนินการเป็นไปตามการอบรมให้คำแนะนำ โดยสถาบันวิจัยยางพารา (สกย.) ในด้านการดูแลพื้นที่ปลูกยางพาราอย่างเหมาะสมการเลือกและบริหารดินเพื่อเตรียมการปลูกการพิจารณาสภาพภูมิอากาศเพื่อเตรียมการปลูก รวมทั้งแหล่งน้ำ พันธุ์ยางพารา วิธีการปลูก การปลูกพืชแซมยาง วิธีการดูแลรักษาโดยการปลูกพืชคลุมดิน การให้น้ำ วิธีการตัดแต่งกิ่ง การดูแลสุขภาพลักษณะและความสะอาดของต้นยางและการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยและการปลูกเพื่อเสริมรายได้ในสวนยาง

เกษตรกรกลุ่มปลูกยางให้ความสำคัญกับการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของการปลูกยางพารา และให้ความสำคัญกับการสร้างความมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน โดยคนในครอบครัวและคนในหมู่บ้านส่วนในด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล เกษตรกรกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการเข้ารับการฝึกอบรมในด้านวิชาการเกี่ยวกับการทำสวนยางพาราเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการส่งผู้นำกลุ่ม ไปฝึกอบรมแล้วนำความรู้มาถ่ายทอดรวมทั้งการบริหารจัดการและพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง

สำหรับปัญหาอุปสรรคที่ได้พบจากการลงทุนทำสวนยางพารา พบว่า ในด้านการผลิตส่วนใหญ่พบปัญหาอุปสรรคในเรื่องการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนมากกว่าในเรื่องอื่นๆ ในขณะที่ปัญหาและอุปสรรคในด้านพื้นที่ปลูกยางพาราไม่อุดมสมบูรณ์ และขาดน้ำในหน้าแล้ง เป็นปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในอันดับรองลงมา

ส่วนในด้านการบริหารจัดการ พบว่า ส่วนใหญ่พบปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่องการอบรมให้ความรู้เรื่องยางพารามีน้อย รวมทั้งในเรื่องการขาดการดูแลเอาใจใส่ต้นยาง และการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา รวมถึงปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของสทช. เป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับรองลงมา

ส่วนในด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่พบปัญหาอุปสรรคในเรื่องของราคาขายและผลิตภัณฑ์จากยางไม่คงที่ ไม่ได้คุณภาพ โดยเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด รวมทั้งปัญหาในเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีน้อย เป็นเรื่องที่มีความสำคัญในระดับรองลงมา

สำหรับผลการวิเคราะห์ในภาพรวมของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราทั้ง 3 กลุ่ม ใช้แบบจำลองโลจิสต์ด้วยวิธี maximum likelihood estimates และวิธี marginal effect ได้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพาราเพิ่มขึ้น ได้แก่ ปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคนิค และปัจจัยด้านการตลาด ซึ่งผลการวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ค่า log likelihood function เท่ากับ -73.44090 ค่า restricted log likelihood เท่ากับ -145.5609 ค่า chi squared เท่ากับ 144.2400 และค่าความถูกต้องของการทำนาย เท่ากับ ร้อยละ 88.095 และนอกจากนั้นยังสามารถอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านกายภาพ ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม และเพื่อหวังผลระยะยาวเป็นมรดกแก่บุตรหลาน ปัจจัยที่กล่าวข้างต้นมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยาง ณระดับนัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกันไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ภายใต้อ้างอิงค่าแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีโอกาสตัดสินใจปลูกยางเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้าม พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อการ

ตัดสินใจลงทุนปลูกยางพาราลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปลูกเพื่อขายไม้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ภายใต้ค่าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีโอกาสตัดสินใจลงทุนปลูกยางลดลง เพราะต้องการปลูกเพื่อขายผลผลิตจากยางพาราเช่นน้ำยางเป็นหลักหรือเป็นสำคัญ

2. ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ต้นทุนค่าขนส่งเป็นปัญหาต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา และปัญหาจากการบริหารจัดการภายในประเทศที่ไม่มีความแน่นอน ปัจจัยที่กล่าวข้างต้นมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยาง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกันไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ภายใต้ค่าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีโอกาสตัดสินใจปลูกยางลดลงด้วยเหตุแห่งปัญหาที่กล่าวข้างต้น

3. ด้านสังคม ได้แก่ การมีโอกาสได้รับข้อมูลจากข่าวสารเพียงพอกจากการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราด้วยกัน และได้รับประโยชน์จากการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราด้วยกัน ปัจจัยที่กล่าวข้างต้นมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยาง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกันไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ภายใต้ค่าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีโอกาสตัดสินใจลงทุนปลูกยางเพิ่มขึ้น หากมีโอกาสได้รับประโยชน์จากปัจจัยดังกล่าวเพิ่มขึ้น

5.2 อภิปรายผล

ผลที่พบจากการศึกษาในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ (2551) ในด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านสังคมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกษตรกรได้รับข้อมูลมากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และสิ่งจูงใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกรคือ เกษตรกรเห็นว่ายางพารามีราคาสูงและเป็นพืชที่ปลูกง่าย ทนต่อสภาพแวดล้อม การดูแลรักษายางพาราทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก รวมทั้งยังได้รับการสนับสนุนในส่วนของต้นกล้ายางพาราจากหน่วยงานของรัฐสำหรับในด้านปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางของเกษตรกร ได้แก่ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการปลูกยางพารา ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลรักษา เนื่องจากมีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราน้อย และขาดแคลนบุคลากรเจ้าหน้าที่ของรัฐในการแนะนำให้ความช่วยเหลือเกษตรกรรวมทั้งผลการศึกษาในด้านปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา และสอดคล้องกับณัฐวุฒิ (2551) ในเรื่องปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราคือปัญหาการขาดน้ำในฤดูแล้งปัญหาต้นยางพาราตายและปัญหาในการปลูกซ่อมไม่ได้รับการสงเคราะห์ปุ๋ยและสารเคมีจากภาครัฐรวมถึง

หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับยางพาราและขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดูแลรักษาช่วงก่อนการเปิดกรีดยางพารา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

มีข้อเสนอแนะว่าควรได้รับความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพาราจากสื่อทางเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ให้ได้มากที่สุด รวมถึงควรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุคิบในการผลิตจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) เช่น ปุ๋ย เครื่องมืออุปกรณ์ในการกรีดยางและเก็บน้ำยาง มีคกรีดยาง ถ้วยรองรับน้ำยาง ลิ่น(ราง) และควรให้ความเชื่อมั่นในนโยบายของภาครัฐในด้านการประกันราคายางพารา และควรมีตลาดกลางยางพาราเพื่อรองรับผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราตลอดปี

5.3.2 ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

จากผลการศึกษาในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจสำหรับเกษตรกรผู้คิดจะลงทุนปลูกยางพารา เพื่อให้ประสบผลสำเร็จและสามารถสร้างรายได้จากผลผลิตยาง ดังนี้

1. เลือกส่งเสริมในพื้นที่ซึ่งมีสภาพภูมิอากาศเหมาะสม และชี้ให้เกษตรกรรับทราบว่ายางพาราเหมาะกับพื้นที่ของเขา
2. ส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ว่างเปล่าให้เห็นว่าการนำพื้นที่ไปปลูกยางพาราจะเกิดประโยชน์ดีกว่าทิ้งร้างไว้
3. แสดงให้เกษตรกรเห็นว่าสวนยางพาราที่มีการจัดการที่ดีจะสามารถสร้างรายได้ให้เพียงพอแก่การดำรงชีพของครอบครัว ซึ่งจะทำให้เกษตรกรหันมาปลูกยางพารา อย่างไรก็ตามต้องเตือนให้เกษตรกรรับรู้ว่าราคามีความผันผวน การจัดการโดยมีต้นทุนต่อหน่วยต่ำจึงสำคัญมาก ภาครัฐจำเป็นต้องชี้แนะเกษตรกรในการสร้างรายได้เสริมจากสวนยางระหว่างรอการกรีดยาง และลดความเสี่ยงในช่วงอายุที่กรีดยางได้แล้ว
4. จากการที่เกษตรกรให้ความสำคัญต่อตลาดรับซื้อผลผลิตเป็นอย่างยิ่งจึงควรให้ข้อมูลแก่เกษตรกรได้รับรู้แหล่งรับซื้อน้ำยางหรือยางแผ่นคิบเพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นใจว่าเมื่อปลูกและกรีดยางแล้วจะมีที่รับซื้ออย่างแน่นอน

5. ในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ควรสนับสนุนเงินกู้เพื่อการลงทุนให้เกษตรกร ขุดบ่อเพื่อเก็บน้ำหรือให้มีแหล่งน้ำเสริมระดับต่ำบด

6. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ ให้ความรู้มากขึ้น เพราะในบางเรื่องที่เกษตรกรขาดความรู้ ขาดความเข้าใจ เช่น เรื่องการตัดแต่งกิ่งยางในฤดูแล้ง นอกจากนี้ควรเข้าไปให้ความมั่นใจต่อเกษตรกรในเรื่องของตลาดรับซื้อและการจัดการหลังการกรีดยาง จะทำให้เกษตรกรรู้สึกมั่นใจที่จะทำสวนยางให้เกิดประสิทธิภาพและได้ผลผลิตที่ดีและมากขึ้น

7. ควรให้ความสำคัญในด้านการประชาสัมพันธ์การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในด้านการทำสวนยางพาราแก่เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวให้บ่อยและมากขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นในการปลูกยางพาราและส่งเสริมให้มีการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้น

8. ในกรณีที่เกษตรกรขาดแคลนวัสดุในการทำปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุน ควรมีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนฟางวัสดุเพื่อใช้กันเองในชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียง อีกทั้งเพื่อให้เกิดการร่วมมือและการมีส่วนร่วมโดยการปรึกษากันเองภายในชุมชนในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสวนยางพารา รวมทั้งการทำปุ๋ยใช้เอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved